

Tisková zpráva

České děti holdují alkoholu. Snadno dostupná zábava i sedativum proti úzkosti

Praha, 23. června 2026 – Psychické obtíže, problémy doma či ve škole, nestabilní rodinné zázemí, vliv party a nuda – to jsou nejčastější důvody nezletilých sáhnout po alkoholu. Česká asociace streetwork (ČAS) realizovala průzkum zaměřený na dostupnost alkoholu a dalších návykových látek. Výsledky poukazují na hlubší problém ve vztahu české společnosti k alkoholu.

Z průzkumu, kterého se zúčastnilo 65 nízkoprahových zařízení pro děti a mládež z celé České republiky, vyplývá, že s pravidelnou konzumací alkoholu se u svých klientů do 17 let setkávají tři ze čtyř dotázaných sociálních pracovníků. Znepokojující je nárůst užívání alkoholu ve skupině dětí mladších 15 let. Během posledního čtvrt roku zaznamenaly nízkoprahové služby konzumaci alkoholu v průměru u každého třetího nezletilého klienta, u dětí mladších 15 let to bylo téměř u 1 z 5. Ve třetině dotázaných NZDM se přitom jedná o více než polovinu všech nezletilých klientů služby, kteří alkohol pijí pravidelně.

„Alkohol je v české společnosti normalizovaný a je součástí běžného společenského života na vesnicích i ve městech. Děti se odmala setkávají v rodině s konzumací alkoholu, která je často bagatelizována. Zároveň sledujeme trend, že alkohol i velmi malým dětem běžně prodají v obchodech a dalších provozovnách,“ komentuje průzkum ředitelka České asociace streetwork Martina Zikmundová.

Právě rodinné zázemí je přitom klíčové. Ukazuje se, že nezletilí konzumující ve zvýšené míře alkohol, pochází často z nestabilního rodinného prostředí, kde rodič neumí nastavovat hranice, nevnímá užívání alkoholu jako problém, případně je zcela nepřítomný.

Zapíjí se problémy i nuda

Dominantním je u mladistvých tvrdý alkohol následovaný ochucenými alkoholovými drinky. Hlavními důvody, které vedou mladé lidi k užití této návykové látky, jsou zejména snaha nevyčleňovat se z kolektivu vrstevníků, absence atraktivního trávení volného času, dysfunkční rodinné prostředí, nízký socioekonomický status a další potíže spojené například s mezilidskými vztahy či situací ve škole.

„Často se objevuje dlouhodobé pití jako způsob zvládání stresu, úzkosti, osamělosti nebo životních problémů. U části lidí se postupně zvyšuje tolerance k alkoholu, pití začíná zasahovat do školních povinností, vztahů či zdraví a objevují se potíže s

kontrolou množství vypitého alkoholu,” uvádí v průzkumu jedna ze sociálních služeb z Královéhradeckého kraje.

Alkohol tak dospívající, podobně jako dospělí, užívají nejen kvůli zábavě, ale také jako volně dostupnou sebededikaci. Právě snadná dostupnost alkoholu je přitom klíčová, na což upozorňuje také studie *ESPAD 2024*, podle které si celkem 22 % 16letých Čechů opakovaně (tj. nejméně třikrát v posledních 30 dnech) zakoupilo alkohol v obchodech a 20 % opakovaně konzumovalo alkohol v restauraci či baru. Aktuální výsledky z poslední vlny této mezinárodní studie přitom naznačují nárůst výskytu rizikových forem pití alkoholu mezi dospívajícími, zejména mezi dívkami.

„Nejčastěji jde o popíjení v partě venku či na bytech, víme také o situaci, kdy dívky docházely na byt k nějakému dospělému, který jim alkohol zprostředkovával. Alkohol nemají potíže sehnat, buď večerky, nebo si říkají někomu známému zletilému. Většinou se takto baví o víkendech, někteří opakovaně přes týden. Máme i případy, kdy jim byl podáváný alkohol přímo rodiči, kteří sami nadužívají, a to přímo v hospodě. Mezi našimi klienty jsou také děti, které užívají v návaznosti na náročnou situaci doma (v současné době např. úmrtí rodiče, hádky doma kvůli škole),” popisuje služba z Moravskoslezského kraje.

Následky jsou pak mnohdy vážné – služby popisují zkušenosti svých klientů s otravami alkoholem, převozy zdravotnickou záchrannou službou a následné hospitalizace, úrazy včetně smrti umrznutím v opilosti, rvačky a agresí, krádeže a vandalismus, dále rizikový sex, promiskuitu, znásilnění nebo nechtěné otěhotnění. Následuje sociální propad, dohled OSPOD, problémy ve škole či s policií.

Další substance a kombinování s alkoholem

Z průzkumu dále vyplývá, že alkohol není jedinou problematickou substancí, kterou si nezletilý může snadno opatřit. Mladí lidé ho často užívají v kombinaci s dalšími látkami, což pozorují 3 ze 4 dotázaných služeb. Nejběžnější je nikotin (příčemž vévodí vapování a nikotinové sáčky), energy drinky, syntetický kofein a marihuana, ale také syntetické kanabinoidy (HHC a jiné deriváty), které mohou být v kombinaci s alkoholem smrtelně nebezpečné. K těmto látkám se dostávají přes kamarády, ve škole, nebo si je kupují ve večerce. Okrajově mladí experimentují také s pervitinem či extází a jinými – zejména tanečními – drogami.

Spotřeba kratomu mezi nezletilými krátce po regulaci podle 1 ze 4 respondentů klesla. Pozitivní ovšem je, že někteří sociální pracovníci vnímají užívání kratomu jako „trend na ústupu“: *„V určitém období byl kratom trendy více, nyní spíše odeznívá,”* uvádí jedna pražská služba.

Prevence jako základ

Role nízkoprahových sociálních služeb je v oblasti snižování škod způsobených alkoholem a dalšími substancemi na dětech klíčová. Služby se shodují, že při práci s klienty užívajícími alkohol je třeba otevřený přístup bez předsudků ve snaze porozumět situaci jednotlivce, a k té následně odborně přistoupit. Funkční je využití principu Harm Reduction, kdy dochází k předání preventivních informací o alkoholu a mírnění následků jeho užívání. Některé služby ale volí i specifické a interaktivní pomůcky – „*Máme brýle, které simulují účinek alkoholu. Také se bavíme o rizicích. Neděláme vyloženě přednášky, to nefunguje, řešíme to na bázi rozhovoru tady a teď,*“ přibližuje zařízení z Pardubického kraje.

Právě respektující přístup a pravdivé otevřené informování přináší výsledky, které formulovala služba z Ústeckého kraje v souvislosti s poklesem užívání kratomu nezletilými klienty: „*Došlo z velké části k pochopení rizik a volí se jiná cesta.*“ Jinými slovy, trendy se mění tak rychle, že je třeba na ně pružně reagovat „tady a teď“ v terénu.

Přestože mezi mladými lidmi obliba alkoholu v posledních letech mírně klesala, aktuálně vnímáme nárůst konzumace alkoholu nezletilými. Nadměrné pití alkoholu je v České republice problémem dlouhodobě podceňovaný, pozornost přitahují často látky mediálně zajímavější, přitom z hlediska rozsahu způsobených škod méně destruktivní. Regulaci alkoholu a prosazování účinné politiky s důrazem na ochranu veřejného zdraví rovněž výrazně ztěžuje roztržitost do gescí různých ministerstev. Prevence, efektivní meziresortní spolupráce a funkční koordinace je v této oblasti naprosto zásadní.

V průzkumu ČAS odpovědělo 61 nízkoprahových zařízení pro děti a mládež a 4 terénní programy pro děti a mládež. Tyto služby pracují s dětmi a mladými lidmi ve věku od 6 do 26 let, kteří jsou v nepříznivé sociální situaci, nebo prožívají náročné životní období.

Pro bližší informace či doporučení se prosím neváhejte obrátit na kontakty uvedené níže v tiskové zprávě.

O České asociaci streetwork

Česká asociace streetwork je střešní organizací nízkoprahových sociálních služeb. Ty jsou snadno dostupné lidem a zcela zdarma. Pracují s dětmi a mládeží, s lidmi ohroženými bezdomovectvím, závislostmi a dalšími osobami v nepříznivé sociální situaci. Mimo to ČAS vzdělává a vede mnoho vlastních projektů jako pracenaulici.cz, restartshop.cz, tvoří sérii podcastů se zajímavými osobnostmi nazvanou ČAS od ČASU II casodcasu.cz. ČAS v Česku funguje od roku 1997. Více na streetwork.cz.

Kontakt pro média:

Martina Zikmundová, ředitelka České asociace streetwork

Email: zikmundova@streetwork.cz Telefon: +420 774 913 777

Jan Louženský, tiskový mluvčí

Email: louzensky@streetwork.cz Telefon: +420 608 857 962

Statistická data: Česko jako světový rekordman v konzumaci alkoholu

Zvýšená konzumace alkoholu dětmi a mladými lidmi koreluje s horším duševním zdravím dospívajících, ukazuje ale také na hlubší problém celé společnosti. Česká republika se dlouhodobě drží na předních příčkách světových statistik v konzumaci alkoholu, jedná se přitom o látku přispívající k rozvoji až dvou set závažných onemocnění (např. kardiovaskulární nemoci, novotvary, gastrointestinální nemoci – především nemoci jater aj.) a s vysokou návykovostí.

Podle *Souhrnné zprávy o závislostech v České republice 2025*, kterou publikovalo Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti při Úřadu vlády ČR, se odhadem 1,3–1,6 milionu dospělých nachází v kategorii rizikového pití alkoholu, z toho 600–900 tis. osob spadá do kategorie škodlivého pití. Ročně zemře v souvislosti s konzumací alkoholu 6–7 tis. osob, zátěží pro společnost a zdravotní systém jsou také úrazy, dopravní nehody či násilí páchané pod vlivem alkoholu. Osoby se závislostí na alkoholu umírají v průměru o 24 let dříve než běžná populace.

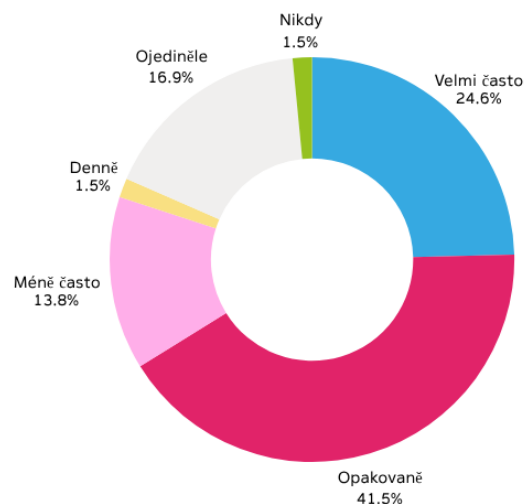
Současně je alkohol hlavním rizikovým faktorem předčasné úmrtnosti a invalidity u osob ve věku 15–49 let a představuje 10 % všech úmrtí v této věkové skupině. Ve skupině 20–24 let je alkohol zodpovědný za 1 ze 4 úmrtí.

Společenské náklady konzumace alkoholu dosahují ročně 50–60 mld. Kč. Na spotřební dani z alkoholických nápojů přitom stát vybere ročně 14 mld. Kč.

Zdroj: *Souhrnná zpráva o závislostech v České republice 2025*. Dostupné z: https://www.drogy-info.cz/data/obj_files/35885/1424/Souhrnn%C3%A1%20zpr%C3%A1va%20o%20z%C3%A1vislostech%20v%20%C4%8CR%202025_fin.pdf

Graf č.1: Konzumace alkoholu nezletilými

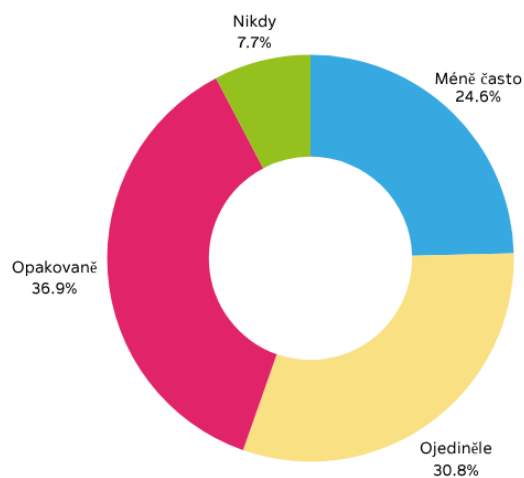
Jak často se setkáváte s konzumací alkoholu u Vašich klientů/tek
(tj. u dětí do 17 let včetně)?

Česká asociace

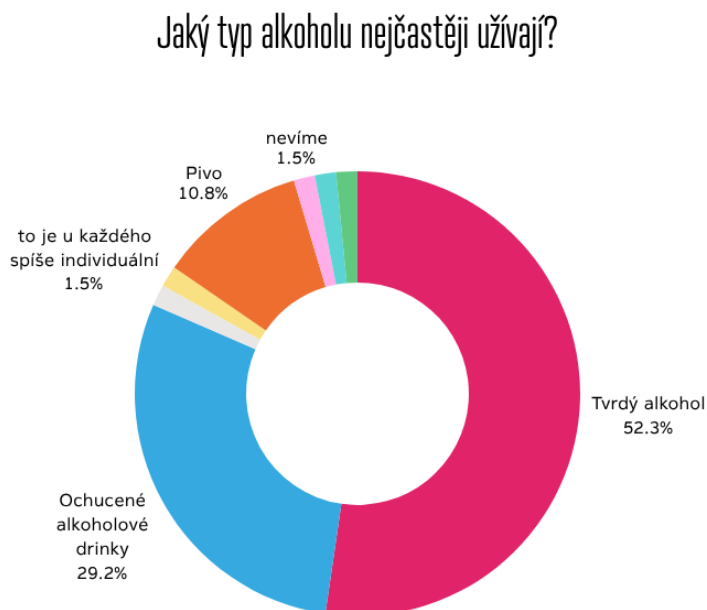
Graf č.2: Konzumace alkoholu dětmi mladšími 15 let

Jak často se setkáváte s konzumací alkoholu u Vašich klientů/tek
mladších 15 let (tj. u dětí do 14 let včetně)?

Česká asociace

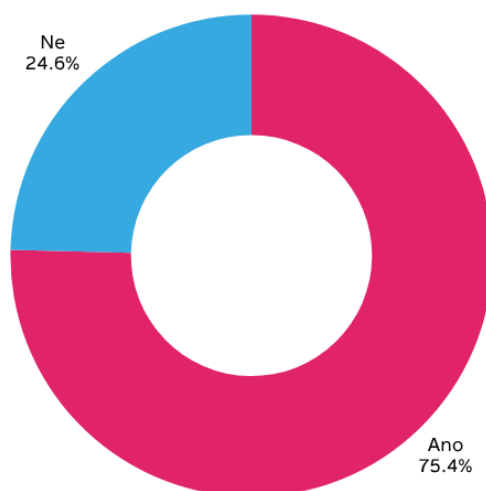
Graf č.3: Typy alkoholu, jaké mládež konzumuje nejčastěji

Česká asociace streetwork.cz

Graf č.4: Konzumace alkoholu nezletilými v kombinaci s dalšími psychoaktivními látkami

Setkáváte se s užíváním alkoholu u klientů/tek v kombinaci s jinými psychoaktivními látkami?

Česká asociace streetwork.cz